नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड३६) काठमाडौं, माघ१५गते२०४३साल (अतिरिक्ताङ्क४४(अ)

भाग ४

श्री ५ कोसरकार

वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको

सूचना १

श्री ५ को सरकारले वनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिमको झापा जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ ।

(क) आयोगको गठनविधि

१. माननीय श्री गणेशदत्त भट्ट — अध्यक्ष

२. श्री ५ को सरकारले तोकेको सह-सचिव वा अन्य अधिकृत कर्मचारी — सदस्य

३. सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी — सदस्य

४. सम्बन्धित प्रमुख मालपोत अधिकृत सो नभएमा मालपोत अधिकृत — सदस्य

५. सम्बन्धित जिल्ला वन नियन्त्रक — सदस्य

६. प्रमुख नापी अधिकृत वा उपप्रमुख नापी अधिकृत — सदस्य

७. नेपाल पुनर्वास कम्पनीका सम्बन्धित जिल्लास्थित आयोजना प्रमुख — सदस्य

८. सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास प्रशासक — सदस्य-सचिव

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरू सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकार: १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृत रूपमा अध्ययन निरीक्षण समेत गरी चौथो हप्तामा निम्न अनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने । तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको आधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने ।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको अतिरिक्त अरू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन ।

३. सर्वप्रथम विस्तापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुट्याइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुआब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने ।

४. वन जङ्गलभित्र अतिक्रमण गरी अव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वनक्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकाले पछि नबसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुट्याइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा भएको अतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र अर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरूको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ?

६. अगाडिको आयोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्न बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया अपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको अव्यवस्थित बसोवासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्त बमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित अधिकारमा थप के कस्तो कानूनी अधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने।

१०. आयोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानूनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआव्जा दिने वनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्यसमेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टा छुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भए बमोजिम गर्न सक्नेछ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साविक समितिले पाए सरह निम्न बमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने।

(घ) आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने: आयोगको सचिवालय सम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास कार्यालयको हुनेछ।

(ङ) श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क: आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय मार्फत् राख्नु पर्नेछ।

(च) आयोगको कार्यावधि र ठाउँ: (१) आयोगको कार्यावधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र मेची अञ्चलको झापा जिल्लामा हुनेछ।

सूचना २

श्री ५ को सरकारले वनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिम मोरङ सुनसरी जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ।

६६३

०३३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) आयोगको गठनविधि

१. माननीय श्री निरञ्जन थापा – अध्यक्ष
२. श्री ५ को सरकारले तोकेको सह-सचिव वा अन्य अधिकृत कर्मचारी – सदस्य
३. सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी – सदस्य
४. सम्बन्धित प्रमुख मालपोत अधिकृत सो नभएमा मालपोत अधिकृत – सदस्य
५. सम्बन्धित जिल्ला वन नियन्त्रक – सदस्य
६. प्रमुख नापी अधिकृत वा उपप्रमुख नापी अधिकृत – सदस्य
७. नेपाल पुनर्वास कम्पनीका सम्बन्धित जिल्लास्थित आयोजना प्रमुख– सदस्य
८. सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास प्रशासक – सदस्य-सचिव

द्रष्टव्यः– जुन जिल्लाको समस्या विषयमा आयोग बस्दछ सोही जिल्लाको अधिकारीहरू आयोगको सदस्यको रूपमा रहनेछन् ।

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरू सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकारः १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृत रूपमा अध्ययन निरीक्षणसमेत गरी चौथो हप्तामा निम्न अनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने । तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको आधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने ।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको अतिरिक्त अरू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन ।

३. सर्वप्रथम विस्थापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुट्याइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा भर्ना निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुआब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने ।

४. वन जङ्गलभित्र अतिक्रमण गरी अव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वनक्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकालेपछि नबसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुट्याइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के

६८० २०३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा भएको अतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र अर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरूको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ?

६. अगाडिको आयोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्न बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया अपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको अव्यवस्थित बसोवासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्तबमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित अधिकारमा थप के कस्तो कानूनी अधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने ।

१०. आयोगबाट उपयुक्तबमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानूनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआव्जा दिने वनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने ।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्य समेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टा छुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भएबमोजिम गर्न सक्नेछ ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साबिक समितिले पाए सरह निम्न बमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्न परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने ।

६८१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(घ) आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्नेः आयोगको सचिवालयसम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास कार्यालयको हुनेछ।

(ङ) श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्कः आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमार्फत राख्नु पर्नेछ।

(च) आयोगको कार्यावधि र ठाउँ: (१) आयोगको कार्यावधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र कोशी अञ्चलको मोरङ,सुनसरी जिल्लामा हुनेछ।

सूचना ३

श्री ५ को सरकारले वनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिमको नवलपरासी जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ।

(क) आयोगको गठनविधि

१. माननीय श्री जनकबहादुर शाह — अध्यक्ष

२. श्री ५ को सरकारले तोकेको सह-सचिव वा अन्य अधिकृत कर्मचारी — सदस्य

३. सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी — सदस्य

४. सम्बन्धित प्रमुख मालपोत अधिकृत सो नभएमा मालपोत अधिकृत — सदस्य

५. सम्बन्धित जिल्ला वन नियन्त्रक — सदस्य

६. प्रमुख नापी अधिकृत वा उपप्रमुख नापी अधिकृत — सदस्य

७. नेपाल पुनर्वास कम्पनीका सम्बन्धित जिल्लास्थित आयोजना प्रमुख — सदस्य

८. सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास प्रशासक — सदस्य-सचिव

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरू, सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकारः १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृत रूपमा अध्ययन निरीक्षण समेत

६८२ PJ3

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

गरी चौथो हप्तामा निम्न अनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने। तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको आधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको अतिरिक्त अरू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन ।

३. सर्वप्रथम विस्तापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुट्टचाइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा भर्ना निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुआब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने ।

४. वन जङ्गलभित्र अतिक्रमण गरी अव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वनक्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकालेपछि नबसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुट्टचाइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा भएको अतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र अर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरूको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ?

६. अगाडिको आयोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्न बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया अपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको अव्यवस्थित बसोवासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्त बमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित अधिकारमा थप के कस्तो कानूनी अधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने ।

१०. आयोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानूनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआब्जा दिने वन क्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के

६८३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने ।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्य समेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टा छुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भए बमोजिम गर्न सक्नेछ ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साबिक समितिले पाए सरह निम्न बमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने ।

(घ) आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने: आयोगको सचिवालयसम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोबास कार्यालयको हुनेछ ।

(ङ) श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क: आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय मार्फत् राख्नु पर्नेछ ।

(च) आयोगको कार्यविधि र ठाउँ: (१) आयोगको कार्यविधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र लुम्बिनी अञ्चलको नवलपरासी जिल्लामा हुनेछ ।

सूचना ४

श्री ५ को सरकारले वनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिमको मकवानपुर, चितवन जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ ।

(क) आयोगको गठनविधि

१. माननीय श्री केशवबहादुर बुढाथोकी — अध्यक्ष

२. श्री ५ को सरकारले तोकेको सह-सचिव वा अन्य अधिकृत कर्मचारी — सदस्य

३. सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी — सदस्य

९८४ ९७३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. सम्बन्धित प्रमुख मालपोत अधिकृत सो नभएमा मालपोत अधिकृत – सदस्य
५. सम्बन्धित जिल्ला वन नियन्त्रक – सदस्य
६. प्रमुख नापी अधिकृत वा उपप्रमुख नापी अधिकृत – सदस्य
७. नेपाल पुनर्वास कम्पनीका सम्बन्धित जिल्लास्थित आयोजना प्रमुख – सदस्य
८. सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोबास प्रशासक – सदस्य-सचिव

द्रष्टव्यः– जुन जिल्लाको समस्या विषयमा आयोग बस्दछ सोही जिल्लाको अधिकारीहरू आयोगको सदस्यको रूपमा रहनेछन् ।

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरु, सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकारः १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृतरूपमा अध्ययन निरीक्षणसमेत गरी चौथो हप्तामा निम्नअनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने । तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको आधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने ।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको अतिरिक्त अरू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन ।

३. सर्वप्रथम विस्थापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुट्याइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा भर्ना निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुआब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने ।

४. वन जङ्गलभित्र अतिक्रमण गरी अव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वनक्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकालेपछि नजसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुट्याइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा भएको अतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र अर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरुको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ?

६८५ ८३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

६. अगाडिको आयोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्न बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया अपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको अव्यवस्थित बसोवासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्तबमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित अधिकारमा थप के कस्तो कानूनी अधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने ।

१०. आयोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानूनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआब्जा दिने वनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने ।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्य समेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टा छुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भए बमोजिम गर्न सक्नेछ ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साविक समितिले पाए सरह निम्नबमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने ।

(घ) आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्नेः आयोगको सचिवालयसम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास कार्यालयको हुनेछ ।

(ङ) श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्कः आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमार्फत् राख्नु पर्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(च) आयोगको कार्यावधि र ठाउँ: (१) आयोगको कार्यावधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र नारायणी अञ्चलको मकवानपुर, चितवन जिल्लामा हुनेछ।

सूचना ५

श्री ५ को सरकारले वनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिमको सर्लाही जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ।

(क) आयोगको गठनविधि

१. माननीय श्री बालविक्रम शाह	– अध्यक्ष
२. श्री ५ को सरकारले तोकेको सह-सचिव वा अन्य अधिकृत कर्मचारी	– सदस्य
३. सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी	– सदस्य
४. सम्बन्धित प्रमुख मालपोत अधिकृत सो नभएमा मालपोत अधिकृत	– सदस्य
५. सम्बन्धित जिल्ला वन नियन्त्रक	– सदस्य
६. प्रमुख नापी अधिकृत वा उपप्रमुख नापी अधिकृत	– सदस्य
७. नेपाल पुनर्वास कम्पनीका सम्बन्धित जिल्लास्थित आयोजना प्रमुख	– सदस्य
८. सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास प्रशासक	– सदस्य-सचिव

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरू, सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकार: १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृतरूपमा अध्ययन निरीक्षण समेत गरी चौथो हप्तामा निम्नअनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने। तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको आधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको अतिरिक्त अरू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन।

९८६

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३. सर्वप्रथम विस्थापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुट्याइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा भर्ना निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुआब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने ।

४. वन जङ्गलभित्र अतिक्रमण गरी अव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वनक्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकाले पछि नबसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुट्याइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा भएको अतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र अर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरूको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ?

६. अगाडिको आयोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वियन गर्न बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया अपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको अव्यवस्थित बसोवासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्त बमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित अधिकारमा थप के कस्तो कानूनी अधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने ।

१०. आयोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानूनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआब्जा दिने बनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने ।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्य

६८८ ०७३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने ।

१०. आयोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानूनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआब्जा दिने वनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने ।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्यसमेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टा छुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भए बमोजिम गर्न सक्नेछ ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिबेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साविक समितिले पाए सरह निम्न बमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने ।

(घ) आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने: आयोगको सचिवालय सम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास कार्यालयको हुनेछ ।

(ङ) श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क: आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय मार्फत् राख्नु पर्नेछ ।

(च) आयोगको कार्यावधि र ठाउँ: (१) आयोगको कार्यावधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र मेची अञ्चलको झापा जिल्लामा हुनेछ ।

सूचना २

श्री ५ को सरकारले बनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिम मोरङ सुनसरी जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरू, सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकारः १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृतरूपमा अध्ययन निरीक्षण समेत गरी चौथो हप्तामा निम्न अनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने । तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको आधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने ।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको अतिरिक्त अरू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन ।

३. सर्वप्रथम विस्थापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुट्याइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा भर्ना निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुआब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने ।

४. वन जङ्गलभित्र अतिक्रमण गरी अव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वनक्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकालेपछि नबसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुट्याइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा भएका अतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र अर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरूको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ।

६. अगाडिको आयोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया अपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको अव्यवस्थित बसोवासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्त बमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित अधिकारमा थप के कस्तो कानूनी अधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने।

१०. आयोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानूनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआव्जा दिने वनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्य समेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टा छुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भए बमोजिम गर्न सक्नेछ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साविक समितिले पाए सरह निम्न बमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने।

(घ) <u>आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने</u>: आयोगको सचिवालय सम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास कार्यालयको हुनेछ।

(ङ) <u>श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क</u>: आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमार्फत राख्नु पर्नेछ।

(च) <u>आयोगको कार्यावधि र ठाउँ</u>: (१) आयोगको कार्यावधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र लुम्बिनी अञ्चलको रूपन्देही जिल्लामा हुनेछ।

सूचना ७

श्री ५ को सरकारले वनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिमको कपिलवस्तु जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ।

६४१ ६३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) आयोगको गठनविधि

१. माननीय श्री धर्मबहादुर गुरुङ — अध्यक्ष
२. श्री ५ को सरकारले तोकेको सह-सचिव वा अन्य अधिकृत कर्मचारी — सदस्य
३. सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी — सदस्य
४. सम्बन्धित प्रमुख मालपोत अधिकृत सो नभएमा मालपोत अधिकृत — सदस्य
५. सम्बन्धित जिल्ला वन नियन्त्रक — सदस्य
६. प्रमुख नापी अधिकृत वा उपप्रमुख नापी अधिकृत — सदस्य
७. नेपाल पुनर्वास कम्पनीका सम्बन्धित जिल्लास्थित आयोजना प्रमुख — सदस्य
८. सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास प्रशासक — सदस्य-सचिव

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरू, सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकारः १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृत रूपमा अध्ययन निरीक्षण समेत गरी चौथो हप्तामा निम्न अनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने । तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको आधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने ।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको अतिरिक्त अरू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन ।

३. सर्वप्रथम विस्थापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुट्याइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा भर्ना निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुआब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने ।

४. वन जङ्गलभित्र अतिक्रमण गरी अव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वनक्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकालेपछि नबसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुट्याइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

भएको अतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र अर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरूको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ?

६. अगाडिको आयोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्न बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया अपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको अव्यवस्थित बसोबासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्त बमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित अधिकारमा थप के कस्तो कानूनी अधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने ।

१०. आयोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानुनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआब्जा दिने वनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने ।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्य समेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टाछुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भए बमोजिम गर्न सक्नेछ ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साबिक समितिले पाए सरह निम्न बमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(घ) आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने: आयोगको सचिवालय सम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास कार्यालयको हुनेछ ।

(ङ) श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क: आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमार्फत राख्नु पर्नेछ ।

(च) आयोगको कार्यावधि र ठाउँ: (१) आयोगको कार्यावधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र लुम्बिनी अञ्चलको कपिलवस्तु जिल्लामा हुनेछ ।

सूचना ८

श्री ५ को सरकारले वनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिमको बाँके, बर्दिया जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ ।

(क) आयोगको गठनविधि

१. माननीय श्री जोर्तसिंह खड्का — अध्यक्ष
२. श्री ५ को सरकारले तोकेको सह-सचिव वा अन्य अधिकृत कर्मचारी — सदस्य
३. सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी — सदस्य
४. सम्बन्धित प्रमुख मालपोत अधिकृत सो नभएमा मालपोत अधिकृत — सदस्य
५. सम्बन्धित जिल्ला वन नियन्त्रक — सदस्य
६. प्रमुख नापी अधिकृत वा उपप्रमुख नापी अधिकृत — सदस्य
७. नेपाल पुनर्वास कम्पनीका सम्बन्धित जिल्लास्थित आयोजना प्रमुख— सदस्य
८. सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास प्रशासक — सदस्य-सचिव

द्रष्टव्य:— जुन जिल्लाको समस्या विषयमा आयोग बस्दछ सोही जिल्लाको अधिकारीहरू आयोगको सदस्यको रूपमा रहनेछन् ।

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरू, सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकार: १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृत रूपमा अध्ययन निरीक्षण समेत

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

गरी चौथो हप्तामा निम्न ग्रनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने । तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको ग्राधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने ।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको ग्रतिरिक्त ग्ररू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन ।

३. सर्वप्रथम विस्थापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुट्याइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा भर्ना निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुग्राब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने ।

४. वन जङ्गलभित्र ग्रतिक्रमण गरी ग्रव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वन क्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकाले पछि नबसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुट्याइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा भएको ग्रतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र ग्रर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरूको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ।

६. ग्रगाडिको ग्रायोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्न बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया ग्रपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको ग्रव्यवस्थित बसोवासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्त बमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित ग्रधिकारमा थप के कस्तो कानूनी ग्रधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा ग्रर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी ग्राधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने ।

१०. ग्रायोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो ग्रनुसार ग्रावश्यक थप कानूनी ग्रधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुग्राब्जा दिने वनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने ।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्य समेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टा छुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भए बमोजिम गर्न सक्नेछ ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साविक समितिले पाए सरह निम्न बमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने ।

(घ) आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्नेः आयोगको सचिवालय सम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास कार्यालयको हुनेछ ।

(ङ) श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्कः आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमार्फत् राख्नु पर्नेछ ।

(च) आयोगको कार्यावधि र ठाउँ : (१) आयोगको कार्यावधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र भेरी अञ्चलको बाँके, बर्दिया जिल्लामा हुनेछ ।

सूचना ९

श्री ५ को सरकारले वनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिमको कैलाली जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ ।

(क) आयोगको गठनविधि

१. माननीय श्री उत्तम पुन – अध्यक्ष

२. श्री ५ को सरकारले तोकेको सह-सचिव वा अन्य अधिकृत कर्मचारी – सदस्य

३. सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी – सदस्य

६९५ ५२३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. सम्बन्धित प्रमुख मालपोत अधिकृत सो नभएमा मालपोत अधिकृत – सदस्य
५. सम्बन्धित जिल्ला वन नियन्त्रक – सदस्य
६. प्रमुख नापी अधिकृत वा उपप्रमुख नापी अधिकृत – सदस्य
७. नेपाल पुनर्वास कम्पनीका सम्बन्धित जिल्लास्थित आयोजना प्रमुख – सदस्य
८. सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास प्रशासक – सदस्य-सचिव

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरू, सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकार: १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृत रूपमा अध्ययन निरीक्षण समेत गरी चौथो हप्तामा निम्न अनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने । तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको आधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने ।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको अतिरिक्त अरू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन ।

३. सर्वप्रथम विस्थापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुटयाइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा भर्ना निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुआब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने ।

४. वन जङ्गलभित्र अतिक्रमण गरी अव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वन क्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकाले पछि नबसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुटयाइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा भएको अतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र अर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरूको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ?

६. अगाडिको आयोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्न बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया अपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको अव्यवस्थित बसोवासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने

656

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्त बमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित अधिकारमा थप के कस्तो कानूनी अधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने ।

१०. आयोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानूनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआब्जा दिने वनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने ।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्य समेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टा छुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भए बमोजिम गर्न सक्नेछ ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साविक समितिले पाए सरह निम्न बमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने ।

(घ) आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने: आयोगको सचिवालय सम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोबास कार्यालयको हुनेछ ।

(ङ) श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क: आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ ।

(च) आयोगको कार्यविधि र ठाउँ: (१) आयोगको कार्यविधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र सेती अञ्चलको कैलाली जिल्लामा हुनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सूचना १०

श्री ५ को सरकारले वनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिमको कञ्चनपुर जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ।

(क) आयोगको गठनविधि

१. माननीय श्री ओमकारप्रसाद गौचन — अध्यक्ष

२. श्री ५ को सरकारले तोकेको सह-सचिव वा अन्य अधिकृत कर्मचारी — सदस्य

३. सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी — सदस्य

४. सम्बन्धित प्रमुख मालपोत अधिकृत सो नभएमा मालपोत अधिकृत — सदस्य

५. सम्बन्धित जिल्ला वन नियन्त्रक — सदस्य

६. प्रमुख नापी अधिकृत वा उपप्रमुख नापी अधिकृत — सदस्य

७. नेपाल पुनर्वास कम्पनीका सम्बन्धित जिल्लास्थित आयोजना प्रमुख — सदस्य

८. सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास प्रशासक — सदस्य-सचिव

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरू, सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकारः १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृत रूपमा अध्ययन निरीक्षण समेत गरी चौथो हप्तामा निम्न अनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने। तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको आधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको अतिरिक्त अरू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन।

३. सर्वप्रथम विस्थापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुट्याइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा भर्ना निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुआब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने।

४. वन जङ्गलभित्र अतिक्रमण गरी अव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वनक्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकालेपछि नबसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुटचाइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा भएको अतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र अर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरूको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ?

६. अगाडिको आयोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्न बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया अपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको अव्यवस्थित बसोवासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्त बमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित अधिकारमा थप के कस्तो कानूनी अधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने ।

१०. आयोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानूनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआब्जा दिने वनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने ।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्य समेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टा छुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भए बमोजिम गर्न सक्नेछ ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साविक समितिले पाए सरह निम्नबमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने ।

600 223

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(घ) आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने: आयोगको सचिवालयसम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास कार्यालयको हुनेछ।

(ङ) श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्कः आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमार्फत राख्नु पर्नेछ।

(च) आयोगको कार्यावधि र ठाउँ: (१) आयोगको कार्यावधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र महकाली अञ्चलको कन्चनपुर जिल्लामा हुनेछ।

सूचना ११

श्री ५ को सरकारले वनक्षेत्र सुदृढीकरणको लागि देहायबमोजिमको दाङ जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको छ।

(क) आयोगको गठनविधि

१. माननीय श्री भगवानदास गुप्ता	— अध्यक्ष
२. श्री ५ को सरकारले तोकेको सह-सचिव वा अन्य अधिकृत कर्मचारी	— सदस्य
३. सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी	— सदस्य
४. सम्बन्धित प्रमुख मालपोत अधिकृत सो नभएमा मालपोत अधिकृत	— सदस्य
५. सम्बन्धित जिल्ला वन नियन्त्रक	— सदस्य
६. प्रमुख नापी अधिकृत वा उपप्रमुख नापी अधिकृत	— सदस्य
७. नेपाल पुनर्वास कम्पनीका सम्बन्धित जिल्लास्थित आयोजना प्रमुख	— सदस्य
८. सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास प्रशासक	— सदस्य-सचिव

(ख) आयोगले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित जिल्लाबाट राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रतिनिधित्व गर्ने माननीय सदस्यहरू, सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला पञ्चायत सभापति वा उप-सभापति, सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतका प्रधान पञ्च वा उपप्रधान पञ्चलाई उपस्थित हुन आमन्त्रित गरिनेछ।

(ग) काम, कर्तव्य, अधिकारः १. आयोगको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धमा तत्काल आयोगले जिल्लामा गई तीन हप्ता विस्तृत रूपमा अध्ययन निरीक्षण समेत गरी चौथो हप्तामा निम्न अनुसार प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने। तर यस्तो प्रतिवेदन पेश २०३८ को लगतको आधारमा गर्ने, नयाँ लगत खडा नगर्ने।

609 608

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२. यसै साथ संलग्न उल्लिखित समस्याको अतिरिक्त अरू पनि थप वा भिन्नै प्रकारको समस्या छ, छैन ।

३. सर्वप्रथम विस्थापित परिवारको समस्या समाधान गर्ने प्रसंगमा सट्टा भर्ना निम्ति छुटचाइएको मात्र जग्गा सट्टा भर्ना दिन पर्याप्त छ, छैन बुझी नपुग भएमा कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ सो बुझ्ने र नयाँ जग्गा प्राप्त हुन नसकिने भएमा सट्टा भर्ना निम्ति के कति परिमाणसम्म जग्गा दिने र नपुग जग्गाको निम्ति के कुन दरले मुआब्जा दिने हो खुलाई पेश गर्ने ।

४. वन जङ्गलभित्र अतिक्रमण गरी अव्यवस्थित बसोवास गरी बस्ने परिवारलाई वनक्षेत्रभित्रबाट बाहिर निकाले पछि नबसाई नहुने परिवारको निम्ति बसाउन घरधुरीसम्मको कति जग्गा पहिले नै छुटचाइएको छ वा ऐलानी पर्ति छ र के कति दरले न्यूनतम परिमाणमा दिन सकिन्छ उल्लेख गर्ने र ऐलानी पर्ति जग्गामा भएको अतिक्रमणकारीहरूलाई हटाउने सम्बन्धमा पनि के कस्तो प्रक्रियाबाट गर्ने उल्लेख गर्ने ।

५. एकाको पूर्जा र अर्काको ढालफाँड वा जोतको सम्बन्धी समस्या के कति छन् र तिनीहरूको समस्या समाधान कुन तरीकाबाट गर्ने ?

६. अगाडिको आयोग वा समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्न बाँकीमा के कस्तो प्रक्रिया अपनाउने ?

७. वनक्षेत्र भए तापनि प्रतिदिन शहरीकरण हुँदै गएको क्षेत्रमा रहेको अव्यवस्थित बसोवासलाई तत्काल हटाउन पर्ने हो होइन एकीन गरी हटाउन नसकिने स्थिति भएमा वन सीमा सार्न लगाई प्रचलित मूल्यको रकम लिई दर्ता गर्ने बारे ठोस सुझाव दिने ।

८. उक्त बमोजिम काम कर्तव्य सम्पन्न गर्न निम्न उल्लिखित अधिकारमा थप के कस्तो कानूनी अधिकार चाहिने हुन्छ प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

९. यसरी व्यवस्थित गरिने जग्गाको मोल तथा मालपोत उठाउने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयसंग समेत परामर्श गरी आधारहरू (नर्मस) प्रस्तुत गर्ने ।

१०. आयोगबाट उपयुक्त बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो अनुसार आवश्यक थप कानूनी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने तथा के कति परिमाणमा जग्गा सट्टा भर्ना दिने के कति मुआब्जा दिने वनक्षेत्रबाट उठाइएका परिवारलाई के कति दिने इत्यादि सम्पूर्ण कार्यको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारको निर्णयार्थ पुनर्वास विभागले तत्काल पेश गर्ने ।

602 P01

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

११. प्रत्येक आयोगले आ-आफ्नो क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको औचित्यपूर्ण र व्यावहारिक ढङ्गबाट समयबद्ध रूपमा समाधान गर्दै जाने उद्देश्यले लक्ष्य समेत निर्धारण गरी कार्यक्रम तयार गरी पेश गरी सो स्वीकृत भएपछि छुट्टा छुट्टै किसिमका कार्यविधिहरू अपनाई कार्य गर्न सक्नेछ र यसको लागि आवश्यक अधिकार चाहिएमा तत्काल श्री ५ को सरकारमा पेश गरी निकासा भए बमोजिम गर्न सक्नेछ ।

१२. उक्त दफा २ बमोजिम विशेष थप अधिकार एवं अन्य कुराको हकमा प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यवाही गर्ने तर हाललाई साविक समितिले पाए सरह निम्न बमोजिमको कानून अनुसारको अधिकार आयोगको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने परिप्रेक्ष्यमा आयोगका अध्यक्षले प्रयोग गर्ने गरी प्रदान गर्ने ।

(घ) आयोगको काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने: आयोगको सचिवालय सम्बन्धी काम र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित क्षेत्रीय बसोवास कार्यालयको हुनेछ ।

(ङ) श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क: आयोगले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ ।

(च) आयोगको कार्यावधि र ठाउँ: (१) आयोगको कार्यावधि आयोग गठन भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित भई काम प्रारम्भ गरेको मितिले ६ महिनासम्म हुनेछ ।

(२) यस आयोगको कार्यक्षेत्र राप्ती अञ्चलको दाङ जिल्लामा हुनेछ ।

सूचना १२

खण्ड ३५, मिति २०४२।६।३, पूर्वातिरिक्ताङ्क २७ (क) को नेपाल राजपत्र भाग ४ मा प्रकाशित यस मन्त्रालयको सूचना बमोजिम गठित (१) झापा (२) मोरङ-सुनसरी (३) नवलपरासी (४) रूपन्देही कपिलवस्तु (५) बाँके बर्दिया (६) कैलाली (७) कञ्चनपुर (८) मकवानपुर, चितवन जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण अधिकार सम्पन्न समितिहरू विघटन गरिएका छन् ।

सूचना १३

खण्ड ३५, मिति २०४२।६।३, पूर्वातिरिक्ताङ्क २७ (क)को नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित यस मन्त्रालयको सूचना बमोजिम जिल्ला वनक्षेत्र सुदृढीकरण अधिकार सम्पन्न समितिका अध्यक्षहरूलाई प्रदान गरिएका अधिकारहरू खारेज गरिएका छन् ।

आज्ञाले,
बोधनाथ अधिकारी
श्री ५ को सरकारको नि. सचिव

श्री ५ को सरकारको छापाखाना, सिंहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित ।

603

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

606

(६०८)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।